

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2011/1050

Davacılar ve Yürütmenin

Durdurulmasını İsteyenler: 1-Durali Aslan 2-Mahmut Yorulmaz
3-İsmail Yıldırım 4-Cemal Sıkkın
5-Mehmed Akat 6-Mustafa Daşgın
7-Mehmet Atabey 8-Mustafa Kaplan

Vekili : Av. Berna Babaoğlu Ulutaş
Atatürk Bulvarı, No:3 Dalyan-Ortaca / MUĞLA

Davalı : Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
Muhsin Yazıcıoğlu Cad. No:51/C Yüzüncüyıl - ANKARA

İstemin Özeti : Muğla İlinde kurulacak olan Yuvarlakçay Hidroelektrik Santrali üretim tesisinde 48 yıl 2 ay süreyle üretim faaliyetinde bulunmak üzere Beyobası Enerji Üretimi A.Ş.'ye verilen 05.07.2010 tarih ve Lisans No:EÜ/1245-4/895 sayılı üretim lisansı ile bu lisansın verilmesine ilişkin 05.07.2007 tarih ve 1245-4 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu(Kurul) kararının iptali ve yürütmenin durdurulması istenilmektedir.

Danıştay Tetkik Hâkimi Mehmet BOZDOĞAN'ın Düşüncesi : Yürütmenin durdurulmasına ilişkin istemin kabulü gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Abdullah ARTUNÇ'un Düşüncesi : Yürütmenin durdurulmasına karar verilebilmesi için, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27 nci maddesinde öngörülen koşulların gerçekleşmediği anlaşıldığından, istemin reddi gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce, davalı idarenin savunması alındıktan sonra incelenmesine karar verilen yürütmenin durdurulması istemi, savunmanın geldiği görülmekle yeniden incelendi, gereği görüldü:

Dava, Muğla İlinde kurulacak olan Yuvarlakçay Hidroelektrik Santrali üretim tesisinde 48 yıl 2 ay süreyle üretim faaliyetinde bulunmak üzere Beyobası Enerji Üretimi A.Ş.'ye verilen 05.07.2007 tarih ve Lisans No:EÜ/1245-4/895 sayılı üretim lisansı ile bu lisansın verilmesine ilişkin 05.07.2007 tarih ve 1245-4 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu kararının iptali ve yürütmenin durdurulması istemiyle açılmıştır.

Anayasa'nın 56. maddesinde, "Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir." hükmü yer almaktadır.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanunun amacının, bütün canlıların ortak varlığı olan çevrenin, sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda korunmasını sağlamak olduğu hükme bağlanmıştır; "tanımlar" başlıklı 2. maddesinde, "çevresel etki değerlendirmesi" terimi, gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2011/1050

ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknolojik alternatiflerin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmalar şeklinde tanımlanmıştır.

2872 sayılı Kanun'un 10. maddesinde yapılan düzenlemede, gerçekleştirmeyi plânladıkları faaliyetleri sonucu çevre sorunlarına yol açabilecek kurum, kuruluş ve işletmeler, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu veya proje tanıtım dosyası hazırlamakla yükümlü tutulmuşlardır. Aynı kuralda, Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı veya Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili onay, izin, teşvik, yapı ve kullanım ruhsatı verilemeyeceği; proje için yatırıma başlanamayacağı ve ihale yapılamayacağı" hükmü bulunmaktadır. Bu kurala dayanılarak yürürlüğe konulan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nde ise Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) sürecinde uyulacak idari ve teknik usul ve esaslar düzenlenmiştir.

4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 1. maddesinde; bu Kanunun amacının; elektriğin yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve çevreye uyumlu bir şekilde tüketicilerin kullanımına sunulması için rekabet ortamında özel hukuk hükümlerine göre faaliyet gösterebilecek, mali açıdan güçlü, istikrarlı ve şeffaf bir elektrik enerjisi piyasasının oluşturulması olduğu ifade edilmiş ve böylece elektrik hizmetlerinin rekabet ortamı içinde özel kişilere gördürülmesi, özel hukuk hükümlerine tabi bir elektrik piyasasının oluşturulması hedeflenmiş, piyasanın bağımsız bir şekilde düzenlenmesi ve denetlenmesi amacıyla da Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu oluşturulmuştur.

4628 sayılı Kanun'un 2. maddesinde; üretim faaliyeti gösterebilecek tüzel kişiler arasında özel sektör şirketlerine yer verilmiş olup, Kanun'un 3. maddesinde, "Üretim Lisansı"; mevcut ve kurulacak olan üretim tesisleri için üretim şirketlerinin elektrik enerjisi üretimi ve üretilen elektriğin satışına yönelik olarak, her bir üretim tesisi için Kurumdan almak zorunda oldukları lisans şeklinde tanımlanmıştır.

Üretim lisansının alınma usul ve esasları ise, Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğinde gösterilmiştir.

Yönetmeliğin 9. maddesinin 3. fıkrasının (a) bendinde, lisans başvurularının öncelikle ilgili mevzuatta öngörülen amaçlara uygunluk açısından incelenip değerlendirileceği belirtilmiş; 10. maddesinin 30.09.2009 tarih ve 27362 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yönetmelikle değişik 3.fıkrasında da, diğer şartlar dışında lisans başvurusuna konu üretim tesisi projesinin, 17.07.2008 tarih ve 26939 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği kapsamında olması halinde, söz konusu Yönetmelik kapsamında alınan kararın Kuruma ibraz edilmesi halinde lisans alınabileceğinin ve bu yükümlülüklerin yapılan tebliğden itibaren doksan gün içerisinde yerine getirilmesi halinde lisansın verileceğinin yazılı olarak ilgili tüzel kişiye bildirileceği ve bu fıkradaki diğer yükümlülüklerin doksan gün içerisinde yerine getirilmesi kaydıyla, Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği kapsamında Çevresel Etki

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2011/1050

Değerlendirmesine tabi projeler için alınan Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararının Kuruma sunulması için bu sürenin üçyüz gün olarak uygulanacağı, lisans başvurusunda bulunan tüzel kişilerin uygun bulma kararının kendilerine yapılan yazılı bildirim izleyen otuz gün içerisinde, Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği çerçevesinde ilgili kuruma başvurmak zorunda oldukları kurala bağlanmıştır.

Öte yandan, aynı Yönetmeliğe 30.09.2009 tarih ve 27362 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan değişiklikle eklenen Geçici 36. maddede de; "(1) Üretim faaliyetinde bulunmak üzere bu maddenin yürürlük tarihinden önce lisans alan ve Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği kapsamında alınması gereken karar için ilgili Kuruma başvurmamış tüzel kişilerin, bu maddenin yürürlük tarihini izleyen altmış gün içerisinde Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği kapsamında alınması gereken karar için ilgili Kuruma başvurmaları zorunludur. Bu süre içerisinde ilgili Kuruma başvuruda bulunduğu Kuruma ibraz edemeyen tüzel kişiler hakkında Kanun'un 11. maddesi hükümleri uygulanır. (2) Üretim faaliyetinde bulunmak üzere bu maddenin yürürlük tarihinden önce lisans alması uygun bulunan ve Çevresel Etki Değerlendirme Yönetmeliği kapsamında alınması gereken karar için, bu maddenin yürürlük tarihini izleyen altmış gün içerisinde ilgili Kuruma başvurmaları zorunludur. Bu süre içerisinde ilgili Kuruma başvuruda bulunduğu Kuruma ibraz edemeyen tüzel kişilerin lisans başvuruları Kurul kararıyla reddedilir ve Kuruma sunulmuş bulunan banka teminat mektupları irat kaydedilir. (3) Birinci ve ikinci fıkra kapsamına giren tüzel kişilerden; (a) Çevresel Etki Değerlendirme Yönetmeliği kapsamında Seçme Eleme Kriterlerine tabi projeleri bulunanlar, bu projelerine ilişkin olarak alınan Çevresel Etki Değerlendirmesi gerekli değildir kararının, bu maddenin yürürlük tarihini izleyen doksan gün, (b) Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği kapsamında Çevresel Etki Değerlendirmesine tabi projeleri bulunanlar ise, bu projelerine ilişkin olarak alınan Çevresel Etki Değerlendirmesi olumlu kararını bu maddenin yürürlük tarihini izleyen üçyüz gün içerisinde Kuruma ibraz etmekle yükümlüdür. Bu süre zarfında, söz konusu kararın, tüzel kişinin kendisinden kaynaklanmayan nedenlerle ibraz edilememesi halinde, söz konusu tüzel kişinin lisansı Kurul kararıyla sona erdirilir veya lisans başvurusu Kurul kararıyla reddedilir ve Kuruma sunulmuş bulunan banka teminat mektubu iade edilir. (4) Üçüncü fıkrada öngörülen süreler, ilgili tüzel kişiden kaynaklanmayan nedenlerin tevsiki halinde, Kurul kararıyla uzatılabilir." hükmü yer almıştır.

Anayasa hükmü ile değinilen yasal ve yönetsel düzenlemelerin birlikte değerlendirilmesinden, herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkının bulunduğu; çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemenin Devletin ve vatandaşların ödevi olduğu Anayasa'da açıkça belirtildiğine, Çevre Kanunu ile bu konuda gerekli düzenlemelere yer verildiğine ve Elektrik Piyasası Kanunu ile yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve çevreye uyumlu bir şekilde üretilmiş elektriğin tüketicilerin kullanımına sunulması amaçlandığına göre Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'nun bu konularda yapılan lisans başvurularını çevre mevzuatı yönünden de incelemesi zorunlu bulunmaktadır.

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2011/1050

Dolayısıyla, davaya konu proje ile ilgili olarak hazırlanan fizibilite raporu çerçevesinde projenin "çevreye uyumlu" olup olmadığının, çevre mevzuatı açısından zorunlu olan "ÇED Olumlu Kararı" veya "ÇED Gerekli Değildir Kararı" alınmasına ilişkin yasal sürecin mevzuatta belirtilen süre içerisinde tamamlanmış olması lisans ve lisans kapsamında yürütülecek faaliyetler için bir şart olarak yer almaktadır.

Dosyanın incelenmesinden, Muğla İlinde kurulacak olan 3,40 MW gücündeki Yuvarlakçay HES üretim tesisinde 48 yıl 2 ay süreyle üretim faaliyeti göstermek üzere Kurulun, 05.07.2007 tarih ve 1245-4 sayılı kararıyla Beyobası Enerji Üretimi A.Ş.'ye 05.07.2010 tarih ve Lisans No:EÜ/1245-4/895 sayılı üretim lisansının verildiği, Muğla Valiliği İl Çevre ve Orman Müdürlüğü'nün, faaliyet gücünün 10 MW'den düşük olduğu gerekçesiyle anılan projenin Çevresel Etki Değerlemesi Yönetmeliği kapsamı dışında değerlendirilmesine ve faaliyetlerin gerçekleşmesinin ÇED Yönetmeliği kapsamında uygun olduğuna ilişkin 21.01.2008 tarih ve 262 sayılı işleminin tesis edildiği, bu işlemin iptali istemiyle Muğla 1.İdare Mahkemesi'nin 2010/342 esasına kayden açılan davada, adı geçen Mahkemenin 30.03.2010 tarihli kararıyla mahallinde keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırıldıktan sonra yeniden bir karar verilmek üzere işlemin yürütmesinin durdurulmasına karar verildiği, bu karardan sonra Kurul tarafından 05.07.2007 tarihli EÜ/1245-4/895 sayılı dava konusu lisans kapsamında, projeye ilişkin yargı süreci ve yürütmenin durdurulması kararının Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğinin 10. maddesinin 12. fıkrası kapsamında muhik sebepler kapsamında değerlendirilerek yargı sürecinin sonuçlanmasına kadar lisansla ilgili yükümlülüklerin askıya alınması, lisansa derç edilen tesis tamamlama tarihine ilişkin süre uzatım talebinin yürütmeyi durdurma kararının kaldırılması veya davanın reddi halinde etkilenme sürecinin tespit edilerek bilahare tadil edilmesine ilişkin 30.09.2010 tarih ve 2790-31 sayılı kararın alındığı, öte yandan Muğla İdare Mahkemesince mahallinde yaptırılan keşif ve bilirkişi incelemesi sonucu verilen 08.10.2010 tarih ve E:2010/342 sayılı kararla; "Özel Çevre Koruma Bölgesi" ve "Sit" alanda kalan Yuvarlakçay mevkiinin çevresel etkilere karşı biyolojik, fiziksel, ekonomik, sosyal ve kültürel nitelikli özellikleri ile duyarlı olan veya mevcut kirlilik yükü çevre ve halk sağlığını bozucu düzeylere ulaştığı belirlenen yörelerle, ülke mevzuatı ve taraf olunan uluslararası sözleşmeler uyarınca korunması gerekli görülen "Duyarlı Yöre"lerden olan alanda HES'in yapılması durumunda söz konusu alanda kalan endemik bitki türü olan sığla ağaçlarının yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalacağı, su toplama havzasındaki su gözelerinin ters basınç etkisiyle komşu vadilere kaçacak olması neticesinde kanyonun hidrolik ve morfolojik yapısını olumsuz şekilde etkilemesi ve çevredeki yerleşim yerlerinin içme suyu ihtiyaçlarının tehlikeye girecek olduğu gerekçesiyle faaliyetin gerçekleşmesinin ÇED Yönetmeliği kapsamında uygun olduğuna ilişkin 21.01.2008 tarih ve 262 sayılı işlemde hukuka uygunluk bulunmayarak yürütmesinin durdurulduğu anlaşılmaktadır.

Bu durumda, yukarıda anılan mevzuat hükümleri ve davaya konu HES'le ilgili olarak Muğla İl Çevre ve Orman Müdürlüğü tarafından tesis edilen 21.01.2008 tarih ve 262 sayılı

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2011/1050

işlem hakkında Muğla 1.İdare Mahkemesi'nce verilen yürütmenin durdurulmasına ilişkin karar dikkate alındığında, ortada adı geçen şirkete üretim lisansı verilebilmesi ve bu lisans kapsamında üretim faaliyetinde bulunulması için gereken Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği kapsamında alınmış bir kararın mevcut olduğundan söz edilemeyeceğinden, verilen üretim lisansında ve bu lisansın verilmesine ilişkin Kurul kararında hukuka uygunluk bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesi uyarınca,dava konusu 05.07.2010 tarih ve Lisans No:EÜ/1245-4/895 sayılı üretim lisansının ve bu lisansın verilmesine ilişkin 05.07.2007 tarih ve 1245-4 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu kararının yürütmesinin durdurulmasına, 22.07.2011 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Faruk	Turan	Zümrüt	E.Yücel	Zeki
ÖZTÜRK	KARAKAYA	ÖDEN	SEYHAN	YİĞİT

